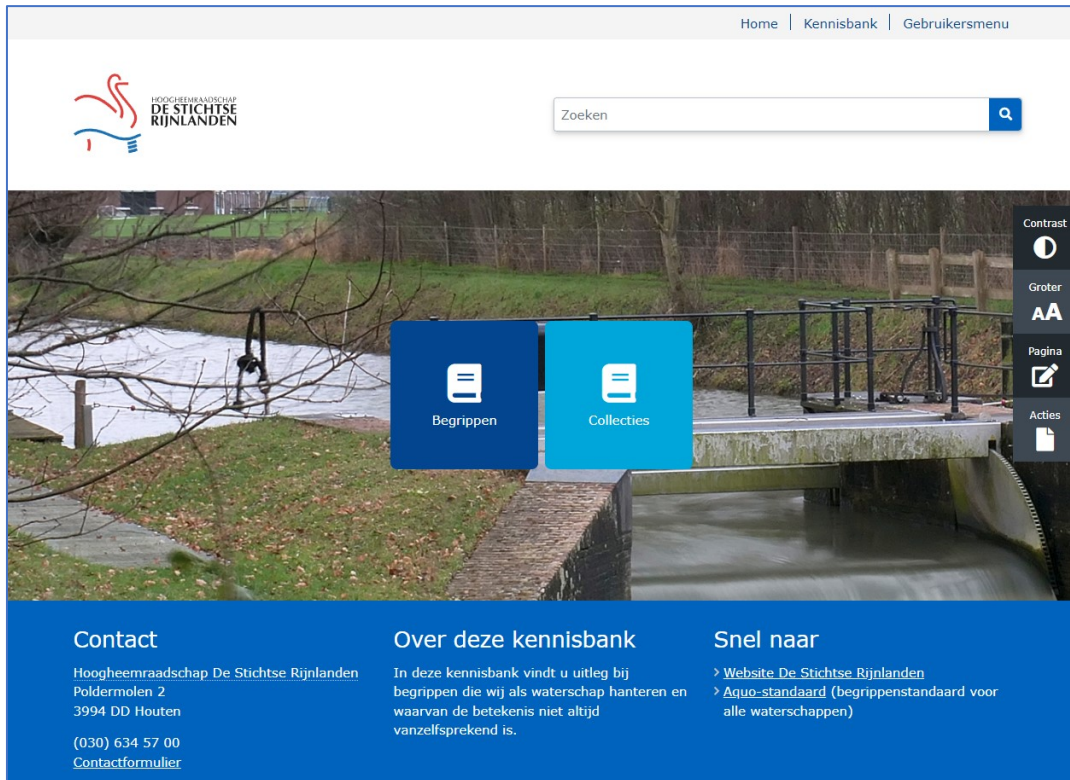

Praktijkrichtlijnen

Kennisbank

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

Home | Kennisbank | Gebruikersmenu

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Zoeken

Begrippen

Collecties

Contrast

Groter

Pagina

Acties

Contact
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Poldermolen 2
3994 DD Houten
(030) 634 57 00
[Contactformulier](#)

Over deze kennisbank
In deze kennisbank vindt u uitleg bij begrippen die wij als waterschap hanteren en waarvan de betekenis niet altijd vanzelfsprekend is.

Snel naar
> [Website De Stichtse Rijnlanden](#)
> [Aquo-standaard](#) (begrippenstandaard voor alle waterschappen)

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

Publicatiedatum: 29 december 2022

Versie 0.2

Versiebeheer

Datum	Versie	Auteur	Wijziging
2022-5-13	0.1	Michael de Burger	Initiële versie op basis van Aquo-document Praktijkrichtlijn Aquo-begrippen (versie feb 2022)
2022-9-22	0.2	Michael de Burger	Verdere aanvullingen. Ontsloten op de Kennisbank.

Inhoud

Inhoud	
Versiebeheer	2
Inhoud.....	3
1 Inleiding	5
1.1 Opzet.....	5
1.2 Doel en reikwijdte	5
1.3 Bronnen voor definities	6
2 Wat leggen we vast bij een begrip?.....	7
2.1 Indeling.....	7
2.2 Overzicht velden	7
3 Relaties tussen begrippen.....	10
3.1 Het verband tussen begrip, relatie en eindpunten	10
3.2 Eindpunten	11
4 Kennismodel	13
5 Principes en uitgangspunten	14
6 Uitgangspunten in detail en toegelicht	15
6.1 Richtlijnen voor opname van begrippen	15
6.2 Definities.....	15
6.3 Homoniemen	16
6.4 Indeling, collecties	16
6.5 Relaties	17
6.6 Verwijzingen naar HDSR website en open-data-portaal	17
6.7 Beeldmateriaal gebruiken	17
6.8 Toegestane tekens	18
6.9 Collecties, taxonomie e.d.....	19
6.10 Geldigheid van een begrip	19
7 Beheerproces rondom begrippen	20
7.1 Eigenaarschap en verantwoordelijkheid.....	20
7.2 Wijzigen van een definitie	20

8	Beheer kennisbank	22
8.1	Gebruikersgroepen	22
8.2	Gebruikersrollen en rechten.....	22
8.3	Accounts en beheer gebruikersgroepen	23

1 Inleiding

Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) maakt gebruik van een Kennisbank. In de HDSR-Kennisbank leggen we de definities vast van begrippen die HDSR gebruik. Bovendien ontsluiten we deze begrippen en definities naar de buitenwereld, zodat voor alle gebruikers en aangesloten applicaties uitgelegd wordt wat de betekenis is van een begrip.

De HDSR-Kennisbank is aangesloten op Kennisbanken van andere overheden zodat we steeds meer dezelfde taal gaan spreken en het eenvoudiger wordt om geautomatiseerd gegevens uit te wisselen.

In dit document zijn de richtlijnen vastgelegd op basis waarvan de Kennisbank wordt ingevuld.

1.1 Opzet

De Kennisbank is opgezet als een semantische thesaurus. Tussen begrippen worden semantische relaties gelegd. Zo staat bijvoorbeeld bij het begrip “stuw” niet alleen de definitie, maar ook dat een stuw een kunstwerk is. Als je doorklikt naar “kunstwerk” staat daar de definitie van een kunstwerk, maar ook dat stuwen, duikers, sluizen en dergelijke, kunstwerken zijn.

In de Kennisbank worden meerdere relaties tussen begrippen gelegd. Bijvoorbeeld smallere en bredere begrippen, homoniemen en synoniemen.

De Kennisbank verwijst ook door naar andere informatiebronnen. Bijvoorbeeld naar

- de website van het waterschap als daar meer informatie is te vinden
- het open-data-portaal van het waterschap als daar relevante kaarten en zelfs complete datasets geraadpleegd kunnen worden
- de externe bron waarvan gebruik is gemaakt (zoals Aquo)
- een externe website waar een vergunning aangevraagd kan worden (DSO)

De Kennisbank maakt gebruik van het SKOS-kennismodel¹. SKOS is door de Nederlandse overheid als een verplichte standaard aangenomen² om uitwisseling eenvoudig mogelijk te maken.

1.2 Doel en reikwijdte

De HDSR-Kennisbank voorziet in eenduidige definities voor begrippen die het waterschap gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan begrippen uit het Waterbeheer (“stuw”, “peilgebied”,

¹ <https://nl.wikipedia.org/wiki/SKOS>

² <https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/skos>

“waterkering”), Zuiveringsbeheer (“rwzi”, “afvalwater”) en Bedrijfsondersteuning (“exploitatie”, “factuur”, “omgevingswet”)

De inhoud van de Kennisbank is dynamisch. Indien nodig zullen bijvoorbeeld begrippen worden toegevoegd en definities worden bijgewerkt.

1.3 Bronnen voor definities

De definities die HDSR gebruikt sluiten zoveel mogelijk aan op landelijke en internationale standaarden, hogere wetgeving en dergelijke. Als dat niet mogelijk is, is duidelijk zichtbaar dat HDSR daarvan afwijkt.

De Kennisbank wordt gevuld met begrippen uit diverse domeinen. Dit betekent dat er ook meerdere leidende bronnen en standaarden kunnen zijn die bovendien een verschillende definitie kunnen hanteren.

Hieronder staan voorbeelden voor relevante standaarden en wetgeving.

Standaarden

- Aquo
 - De Nederlandse standaard voor het uitwisselen van gegevens binnen de watersector.
 - Beheerd door het Informatiehuis Water
 - Pas-toe of leg-uit
- GWSW
 - Uniform vastleggen, uitwisselen en hergebruiken van gegevens in het stedelijke waterbeheer.
 - Beheerd door Rioned
 - Pas-toe of leg-uit
- DAMO
 - Datamodellen zoals die door de waterschappen en Het Waterschapshuis ontwikkeld zijn
 - Beheerd door Het Waterschapshuis

Wetgeving

- Omgevingswet
- Waterschapswet

2 Wat leggen we vast bij een begrip?

2.1 Indeling

Centraal staan de begrippen. Van elk begrip leggen we diverse gegevens vast. Deze zijn in drie blokken gedeeld; eigenschappen, relaties en afgeleide relaties. Zie bijvoorbeeld het begrip “stuw” waarin slechts een deel van alle mogelijke gegevens zijn ingevuld.

Onder *eigenschappen* staan statische gegevens. Onder *relaties* staan de verbanden met andere begrippen, collecties, bronnen en dergelijke. Het “vertrekpunt” is het betreffende begrip, de “relatie” is het verband en “eindpunt” is het gerelateerde. Het gerelateerde is altijd een element uit een keuzelijst. Onder *afgeleide relaties* – die zijn er niet voor het begrip stuw – verstaan we relaties die het gevolg zijn van een andere relatie; omdat een stuw een kunstwerk is, is de relatie af te leiden dat een kunstwerk uiteenvalt in typen waaronder een stuw.

stuw

Eigenschappen

Label (nl)	stuw
Definitie (nl)	vaste of beweegbare constructie die dient om het peil bovenstrooms van de constructie te verhogen c.q. te regelen.
Publieksvriendelijke toelichting	waterbouwkundig kunstwerk dat als doel heeft om water in een loop, beek of rivier op te stuwen.
Toelichting (nl)	Een stuw die niet regelbaar is, wordt ook wel eens "overlaat" genoemd of soms zelfs "vaste overlaat".
HDSR website	https://www.hdsr.nl/werk/abc/stuwen/
HDSR digitale kaart	https://data-hdsr.opendata.arcgis.com/datasets/stuwen
In Aquo	Ja
Exacte overeenkomst	https://www.aquo.nl/index.php/Id-5887ad2d-d7d3-435b-9d3a-6d8a5e946c42

Relaties

Vertrekpunt	Relatie	Eindpunten
stuw	Afwijkende bron publieksvriendelijke toelichting	> HDSR publieksvriendelijke begrippen (Informatiebron)
stuw	Breder	> kunstwerk (Begrip)
stuw	Bron van	> Aquo begrippen (Informatiebron)
stuw	Is bron voor	> CMS (Afnemer)
stuw	Lid van collectie	> civiele techniek (Collectie) > hydrologie (Collectie) > IMWA Normen (Collectie) > planologie (Collectie)

2.2 Overzicht velden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle beschikbare velden bij een begrip. Bij elk begrip staat een toelichting. Zalmroze velden zijn verplicht, groene velden zijn zeer gewenst omdat ze relaties vastleggen.

VELD	TOELICHTING
GUID	leeg laten, dit is het unieke adres dat automatisch wordt aangemaakt.
Label (nl)	het begrip
Definitie (nl)	de definitie
Bron van	de bron van het begrip. Bijv. Aquo, HDSR, Omgevingswet
Exacte overeenkomst	als de definitie exact overeenkomt, vul hier de link naar de bron in
Bijna overeenkomst	als de definitie redelijk overeenkomt, vul hier de link naar de bron in
Breder	het meer omvattende begrip (vul bij "stuw" het bredere "kunstwerk" in) NB het is niet nodig om een "smaller" begrip op te nemen. Dat gaat automatisch.
Gerelateerd	een ander begrip dat met het begrip te maken heeft
Lid van collectie	de collectie(s) waarin het begrip valt
Toelichting (nl)	een toelichting indien het nodig is om bv de context mee te geven
Synoniem (nl)	een gangbaar synoniem waarmee het begrip gevonden moet kunnen worden
Afkorting	een gangbare afkorting waarmee het begrip gevonden moet kunnen worden
Publieksvriendelijke toelichting	eenvoudig begrijpbare definitie
Afwijkende bron publieksvriendelijke toelichting	de bron van de publieksvriendelijke toelichting; enkel als deze afwijkt van die van het begrip zelf.
HDSR website	een link naar een relevante webpagina op hdsr.nl
HDSR digitale kaart	een link naar de dataset of informatieproduct op het open dataportaal
In Aquo	komt het begrip voor in aquo?
Status	als een begrip is vastgesteld in een officieel besluit van HDSR
Vastgesteld in	het document waarin HDSR het begrip vastgesteld heeft
Eerder vastgesteld	als een begrip eerder in een officieel besluit ANDERS is vastgesteld
Afbeelding van	een afbeelding, bij voorkeur van HDSR. Let op de licentie!
Afbeelding URL	de url van de afbeelding
Video van	alleen een youtubefilm van ons HDSR-kanaal https://www.youtube.com/channel/UCL8tXj_qXVKQmfMeW6HDh5Q

Is bron voor	een label dat aangeeft dat een applicatie gebruik maakt van het begrip
Begripverantwoordelijke	wie is bij HDSR de verantwoordelijke voor de inhoud van het begrip
Opmerking	extra informatie

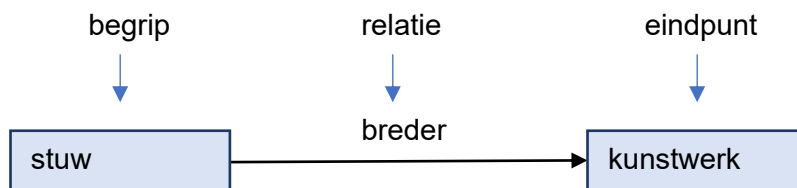
3 Relaties tussen begrippen

3.1 Het verband tussen begrip, relatie en eindpunten

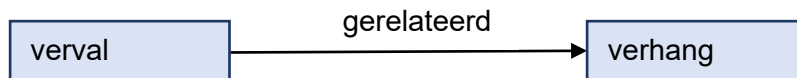
Relaties verbinden begrippen met elkaar en groeperen ze. Een relatie bestaat uit een begrip, de relatie en het eindpunt (wat is gerelateerd).

- a) Het eindpunt kan een ander begrip zijn.

Hieronder staat de relatie “breder” waarbij het begrip *stuw* als eindpunt het begrip *kunstwerk* heeft. Met andere woorden; een stuw is een kunstwerk.

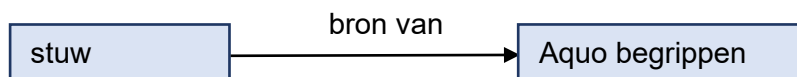

Hieronder staat een andere relatie, namelijk “gerelateerd”, waarbij het begrip *verval* als eindpunt het begrip *verhang* heeft. Met andere woorden; verval en verhang zijn aan elkaar verwant.

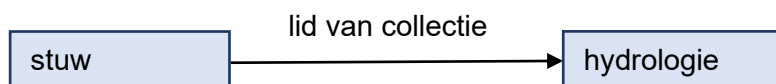
- b) Het eindpunt kan een informatiebron zijn.

Hieronder staat de relatie “bron van” waarbij het begrip *stuw* als eindpunt de informatiebron *aquo begrippen* heeft. Met andere woorden; de gehanteerde definitie voor stuw is gebaseerd op de definitie uit aquo.

- c) Het eindpunt kan een collectie zijn.

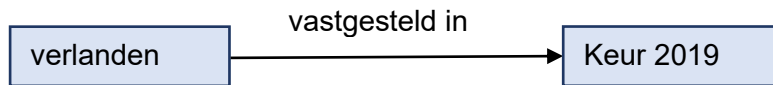
Hieronder staat de relatie “lid van collectie” waarbij het begrip *stuw* als eindpunt de collectie *hydrologie* heeft. Met andere woorden; een stuw is een hydrologisch begrip.

- d) Het eindpunt kan een HDSR-document zijn.

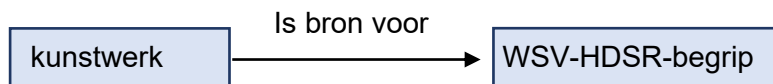

Hieronder staat de relatie “vastgesteld in” waarbij het begrip *verlanden* als eindpunt het HDSR-document *Keur 2020* heeft. Met andere woorden; de definitie van het begrip *verlanden* is vastgelegd in de Keur van 2020.

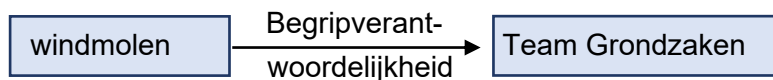
e) Het eindpunt kan een afnemer zijn.

Hieronder staat de relatie “is bron voor” waarbij het begrip *kunstwerk* als eindpunt de afnemer *WSV-HDSR-begrip* heeft. Met andere woorden; in de Waterschapsverordening is de definitie van het begrip *kunstwerk* afkomstig uit de Kennisbank.

f) Het eindpunt kan een team zijn.

Hieronder staat de relatie “begripverantwoordelijkheid” waarbij het begrip *windmolen* als eindpunt het team *Team Grondzaken* heeft. Met andere woorden; het Team Grondzaken is verantwoordelijk voor de gegevens bij het begrip *windmolen*.

3.2 Eindpunten

Eindpunten kun je zien als een beperkte lijst waaruit je een keuze moet maken.

Een eindpunt kan, net als een begrip, van extra informatie worden voorzien waarbij dezelfde of extra velden gebruikt kunnen worden.

Hieronder staat het eindpunt “Aquo begrippen”, een van de informatiebronnen.

Aquo begrippen

Eigenschappen

Label (nl)	Aquo begrippen
Toelichting (nl)	begrippen die uit de Aquo thesaurus komen.
Bron	https://www.aquo.nl

Relaties

Vertrekpunt	Relatie	Eindpunten
Link naar collectie : Aquo begrippen		

Andere informatiebronnen

Categorie: [Informatiebronnen](#)

De velden die ingevuld kunnen worden zijn label (nl), toelichting (nl) en bron. De eerste twee velden worden ook gebruikt bij een begrip (zie hoofdstuk 2) en worden daarom niet verder toegelicht. Het veld bron geeft aan waar de bron, bijvoorbeeld op internet, is te raadplegen.

In onderstaande tabel staan de velden die per type eindpunt (ook wel elementtype genoemd) gebruikt kunnen worden.

Type eindpunt	Velden
Afnemer	label (nl), toelichting (nl)
Begrip	<i>Zie hoofdstuk 2</i>
Collectie	label (nl)
HDSR-document	label (nl), datum vaststelling, vastgesteld door, CVDR, bron
Informatiebron	label (nl), toelichting (nl), bron
Team	label (nl), toelichting (nl)

Onderstaande velden zijn niet eerder besproken:

Veld	Toelichting
Datum vaststelling	De datum waarop het document is vastgesteld
Vastgesteld door	Wie heeft het vastgesteld (bv Algemeen Bestuur)
CVDR	De url van de regeling indien opgenomen in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving
Bron	de bron van het eindpunt; waar is deze te raadplegen. Bijvoorbeeld op internet (aquo.nl) of in een document-management-systeem (DM).

4 Kennismodel

De Kennisbank is opgezet volgens een zogenaamd Kennismodel. Conform de landelijke standaard is de SKOS-systematiek toegepast.

Meer achtergrondinformatie vind je op:

- <https://www.w3.org/2004/02/skos/>
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/SKOS>
- <https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/skos>

Het Kennismodel van HDSR staat op:

https://kennis.hdsr.nl/index.php/Categorie:Kennismodel_SKOS

Categorie: Kennismodel SKOS

Eigenschappen

Beschrijving : Dit kennismodel wordt gebruikt voor begrippen

Diagram :
Imagemap :
Is afhankelijk van :

Elementtypen	Elementeigenschappen	Elementrelaties	Opmaaksjablonen
<p>Maak nieuwe</p> <ul style="list-style-type: none">> Afnemer> Begrip> Collectie> HDSR-document> Informatiebron> Team	<p>Maak nieuwe</p> <ul style="list-style-type: none">> Afbeelding URL> Afbeelding van> Afkorting> Begripuri> Bijna overeenkomst> Bron> CVDR> Datum vaststelling> Definitie (nl)> Eerder vastgesteld> Exacte overeenkomst> HDSR digitale kaart> HDSR website> In Aquo> Label (nl)> Publieksvriendelijke toelichting> Status> Synoniem (nl)> Toelichting (nl)> Vastgesteld door> Video van> Voorkeurslabel	<p>Maak nieuwe</p> <ul style="list-style-type: none">> Afwijkende bron> publieksvriendelijke toelichting> Begripverantwoordelijkheid> Breder> Bron van> Gerelateerd> Is bron voor> Lid van collectie> Vastgesteld in	<ul style="list-style-type: none">> Begripopmaak> Collectieelementopmaak> Informatiebronopmaak> Standaardelementopmaak

Bij elk elementeigenschap staat het overeenkomende gestandaardiseerde skos-label:

Eigenschap: Label (nl)

Kennismodel : [Kennismodel SKOS](#)
Type eigenschap : Tekst
Geldige waarden :
Meerdere waarden toegestaan : Nee
Weergave op formulieren : Tekstregel
Initiële waarde :
Verplicht veld : Ja
Toelichting op formulier : Voorkeur label in Nederlandse taal (skos:prefLabel)
Subeigenschap van :
Geïmporteerd uit :
Formateerfunctie externe URI :

Klik op de button om een nieuwe eigenschap te maken:

Maak nieuwe eigenschap

[skos:prefLabel \(skos | Simple Knowledge Organization System \(SKOS\)\)](#)

5 Principes en uitgangspunten

De belangrijkste principes en uitgangspunten staan hieronder. In het volgende hoofdstuk wordt hier dieper op ingegaan.

- Een begrip komt nooit meer dan één keer voor in dezelfde context. Een begrip kan wel weer als *homoniem* in een andere collectie voorkomen.
- Enkelvoud i.p.v. meervoud
 - Een begrip of synoniem wordt in enkelvoud opgenomen tenzij hierdoor het begrip of synoniem verandert t.o.v. de context. Bv “leges” ipv “lege”.
 - De definitie en toelichting wordt gebaseerd op het enkelvoud van het begrip.
- Het meervoud mag als synoniem toegevoegd worden
- Kleine letters gebruiken (behalve bij afkortingen)
- Begrip (Label(nl)), definitie, toelichting en synoniemen beginnen met een kleine letter tenzij het begint met een “eigenaam”.
- Een definitie eindigt met een punt.
- Definitie in formele taal (zo dicht mogelijk bij de wet) en zo kort mogelijk
- Toelichting gebruiken voor uitgebreide definitie of uitleg
- “Publieksvriendelijke toelichting” is de beschrijving van het begrip in eenvoudige taal; in principe [taalniveau B1](#)
- Bij afkortingen de afkorting als label voluit schrijven en afkorting zelf toevoegen bij het veld “afkorting” i.p.v. als voorkeurslabel (bijvoorbeeld “CIO”).
- De spelling is conform de geldende spellingsregels (bijv. de Van Dale) of zoals gespeld in de bron.
- Het gebruik van niet-Nederlandse woorden in definitie en/of toelichting is toegestaan mits de woorden zijn ingeburgerd in de Nederlandse taal en het zonder gebruik van deze woorden de definitie/toelichting zwakker maakt.
- Vermijd het gebruik van afkortingen in de definitie en toelichting.
- De definitie en/of toelichting bevatten geen andere begrippen welke niet zijn gedefinieerd. Wanneer een definitie een extra begrip bevat, wordt dit begrip ook opgenomen in de HDSR-Kennisbank om een sluitend geheel te vormen. Hierbij mogen geen zogenaamde cirkelredensaties ontstaan als bijv. “begrip A heeft als definitie begrip B” en visa versa.
- De definitie bevat geen norm of verkapte regelgeving. Dus niet “een beschermingszone is een zone van 5 meter breed rondom een watergang waarin zonder vergunning geen graafwerkzaamheid uitgevoerd mag worden” maar wel “een beschermingszone is een zone rondom een watergang waar regels kunnen gelden”.
- De definitie bevat niet het begrip dat gedefinieerd wordt.
- De definitie bevat geen benaderingen of niet concrete bewoordingen zoals: ongeveer, circa, tot op zekere hoogte, waarschijnlijk, etc.
- De definitie bevat geen voorbeelden of verwijzingen. Deze kunnen evt. in de toelichting.

6 Uitgangpunten in detail en toegelicht

6.1 Richtlijnen voor opname van begrippen

De Kennisbank HDSR staat open voor alle begrippen die relevant zijn voor de bedrijfsvoering van HDSR en/of relevant zijn voor externen in de contacten met waterschap.

Triviale begrippen, denk aan “water” of “hoogte” of “meter”, worden niet opgenomen. Die zijn reeds gedefinieerd in een Nederlands woordenboek, zoals de ‘Van Dale’.

Een begrip is een enkel woord, of een samenstelling van woorden die een andere betekenis hebben dan de betekenis van de afzonderlijke woorden. Bijvoorbeeld het begrip “eerste watervoerend pakket”. Los van elkaar hebben de woorden niet dezelfde betekenis. Daarom wordt deze samenstelling als begrip opgenomen.

6.2 Definities

We sluiten zoveel mogelijk aan op landelijk afgesproken definities.

Begrippen die in hogere wetgeving zijn opgenomen, zijn van toepassing op het waterschap. Bijvoorbeeld “primaire waterkering”. Dit begrip is gedefinieerd in de omgevingswet. De definitie nemen we één-op-één over.

Daarnaast is Aquo leidend. Aquo staat op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie. Dit betekent dat de uitvraag van de Aquo-standaard in relevante aanbestedingen van overheden 'verplicht is, tenzij...'. Deze verplichting geldt voor gemeenten, provincies, rijk, waterschappen en alle uitvoeringsorganisaties.

Als een begrip in Aquo iets anders is gedefinieerd, maar wel dezelfde betekenis heeft als dat wij er onder verstaan, dan nemen we de Aquo-definitie één-op-één over. Heeft het een (iets) andere betekenis, dan behouden we onze eigen definitie.

Als een begrip of definitie in Aquo niet voldoet aan onze praktijkrichtlijn, dan passen we het begrip of de definitie zo aan dat deze wel daaraan voldoet. In dat geval blijft het een ‘Exacte overeenkomst’ ondanks kleine verschillen. Zo begint bij HDSR een definitie indien mogelijk met een lidwoord en eindigt het met een punt. Bij Aquo is dit niet altijd zo. Soms gebruikt Aquo nog de meervoudsvorm als term (onderhoudsplichtigen) en HDSR de enkelvoudsvorm (onderhoudsplichtige).

Bij het opstellen van de overige definities gaan we na of andere waterschappen of relevante organisaties dit begrip al hebben gedefinieerd en sluiten daar bij voorkeur op aan.

Wanneer we zelf een definitie opstellen maken we gebruik van de richtlijnen uit de *NEN ISO 16354:2013-en-182037* (Richtlijnen voor Kennis Bibliotheken en Objectbibliotheken).

Als we op basis van de landelijke standaard onze eigen definitie moeten aanpassen, is het soms toch gewenst om de oorspronkelijke definitie in beeld te houden. Bijvoorbeeld omdat het zo in onze nog geldende regelgeving (bv de Keur) of beleid (bijvoorbeeld de Nota Peilbeheer) is opgenomen. In dat geval staat die definitie met de bron bij het veld “Eerder vastgesteld”.

Sommige definities hadden een toelichtend deel of er werden voorbeelden gegeven. Volgens de landelijke richtlijnen hoort dat niet. Deze delen worden uit verplaatst naar het veld “Toelichting” op het begrip .

In het veld “Bron van” staat waar de definitie vandaan komt. Bijvoorbeeld Aquo, Omgevingswet of HDSR.

6.3 Homoniemen

Een begrip kan meer dan één keer worden opgenomen als hij meerdere betekenissen heeft. Dergelijke begrippen worden homoniemen genoemd. Onderscheid kan gemaakt worden door ze te categoriseren per werkveld.

Een voorbeeld hiervan is het begrip ‘*bank*’. In het waterbeheer heeft deze de volgende twee betekenissen:

- ‘ondiepte ontstaan door sedimentatie of erosie van de omgeving’
- ‘algemene begrip voor een afwijkende grondlaag, veelal een vast, verkitte ijzer- of leemlaag’

Daarnaast heeft dit begrip nog meer betekenissen, zoals ‘meubelstuk waar men met twee of meer personen op kan zitten’ en ‘een instelling waar geld en andere waarden worden beheerd voor klanten’. Aangezien de laatste twee betekenissen (nog) niet relevant zijn voor het waterbeheer worden deze homoniemen niet opgenomen.

6.4 Indeling, collecties

Elk begrip staat in een of meerdere collecties. Zo wordt duidelijk waar de betreffende het begrip met die definitie gebruikt wordt binnen het waterschap.

Ook hier wordt zoveel mogelijk aangesloten op standaard indelingen. Voor waterbeheer-begrippen wordt de collectie-indeling van Aquo volledig overgenomen.

De Aquo-collecties zijn onderverdeeld in Kennisgebieden en Toepassingsgebieden. Een kennisgebied representeert een vakgebied, een toepassingsgebied representeert een verzameling vanuit wetgevings-, werkproces- of beheerproceskader.

6.5 Relaties

Het leggen van relaties spreekt voor zich. Zie ook het eerdere hoofdstuk hierover.

Een extra afspraak is dat we de relatie “breder” eenzijdig leggen. We hebben namelijk geen “smaller”. De software zorgt ervoor dat bij het bredere begrip automatisch het smallere begrip getoond wordt.

Bij “gerelateerd” heeft het de voorkeur om dit aan beide gerelateerde begrippen toe te voegen. **WILLEN WE DAT INDERDAAD?**

Nog in ontwikkeling: bij de relatie “breder” wordt mogelijk een verdere onderverdeling gemaakt.

- Exemplaar van (de Lek en de Rijn is een voorbeeld van een “rivier”)
- Partitieve relatie met (in het OBS: zowel “instroomopening” als “fundatie” zijn bouwdelen van (onder meer) het element doorlaatkoker)
- Specialisatie van (een gemaal is een type kunstwerk)

6.6 Verwijzingen naar HDSR website en open-data-portaal

De Kennisbank is de spin in het HDSR web. Vandaar dat we zoveel mogelijk verwijzen naar onze website en naar het open data portaal.

De velden <HDSR website> en <HDSR kaart> zijn hiervoor beschikbaar. De volledige uri moet opgenomen worden.

6.7 Beeldmateriaal gebruiken

Gebruik zoveel mogelijk beeldmateriaal om begrippen te illustreren (foto, video) of toe te lichten (figuren).

Afbeeldingen

Foto's en figuren worden centraal opgeslagen. Toegelaten bestandstypes zijn png, gif, jpg, jpeg, webp, pdf.

Een nieuw plaatje moet je eerst uploaden. Vervolgens link je bij een begrip naar dit plaatje.

Door deze werkwijze kun je een zelfde plaatje op meerdere locaties gebruiken en kun je ook plaatjes opnemen die je pas later mogelijk gaat gebruiken. Je kunt ook een nieuwe versie van het plaatje uploaden. Vervolgens wordt automatisch standaard de nieuwe versie getoond bij alle begrippen die naar het plaatje verwijzen.

De plaatjes zijn verzameld op <https://kennis.hdsr.nl/index.php/Speciaal:Bestandenlijst>

Metadata van het plaatje krijg je door op het plaatje te klikken.

Afspraken:

- Gebruik afbeeldingen die zijn gemaakt door het waterschap. Dit i.v.m. copyright en ter voorkoming van claims.
- Bij uitzondering kunnen andere afbeeldingen worden gebruikt. Let daarbij op dat deze afbeeldingen de juiste licentie hebben, bijvoorbeeld [CC 1.0](#) en zorg dat je aan de licentievoorwaarden voldoet.
- Zorg dat je foto's bij uploaden niet groter zijn dan 10 MB.
- Bij het uploaden geef je het beeld een unieke en verklarende naam: "dit is er te zien.jpeg" ipv "foto001.jpeg"
- Om de website voor iedereen toegankelijk te houden, is een goede alternatieve tekst belangrijk bij elke afbeelding. Daarnaast helpt deze alt-tekst zoekmachines om de afbeelding te begrijpen. Een goede alt-tekst schrijf je door te omschrijven wat je in de afbeelding ziet. Doe dit zo kort en bondig mogelijk. Gebruik geen vreemde leestekens, zoals aanhalingstekens en komma's.

Een plaatje uploaden doe je via [Bestand uploaden - Waterschap HDSR](#)

Verwijzen naar een plaatje doe je via de code `[[Bestand:Bestand.png|200px|alternatieve tekst]]` om een 200-pixels brede afbeelding "bestand.png" weer te geven met "alternatieve tekst" als beschrijving;

Video's

Video's kun je niet in de Kennisbank opslaan. Wel kun je ze 'embedden' vanuit een externe, online bron. Op dit moment kan dat alleen met YouTube-video's.

Afspraken:

- Gebruik alleen video's die op het HDSR-kanaal staan. [Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden - YouTube](#)
- Maak bij uitzondering gebruik van video's van andere overheden en let op de licenties!
- Let er hierbij op dat de video voldoet aan [de toegankelijkheidseisen van de Rijksoverheid](#).

Het embedden van een video wordt uitgelegd op [Sjabloon:YouTube - Waterschap HDSR](#)

6.8 Toegestane tekens

De te gebruiken tekenset voor de attributen van een begrip is de MES-2 subset van UTF-8 (8-bit Unicode Transformation Format).

Aanvullend daarop zijn de volgende tekens niet toegestaan:

- puntkomma ; (Unicode: U+003B). Bij het downloaden van CSV bestanden kan dit tot problemen leiden.
- dubbele quote ". Bij het downloaden van CSV bestanden kan dit tot problemen leiden.

- verticale streep | (U+007C). Deze heeft in de Wiki de betekenis van scheidingsteken.

Kort samengevat komt het toepassen van de MES-2 subset van UTF-8 neer op het toestaan van de volgende tekens:

- A..Z
- a...z
- 0..9
- , - () . ÿ ë ü [spatie]

6.9 Collecties, taxonomie e.d.

- Structuur conform NTA:8035 (toplevelstructuur)
- Inhoud van een begrip toetsen aan NEN-ISO-25964-1:2011

6.10 Geldigheid van een begrip

In de Kennisbank staan alleen geldige begrippen. Een begrip dat vervalt wordt uit de Kennisbank verwijderd. In Aquo is het mogelijk om aan het begrip een begin- en einddatum mee te geven. Hierdoor kun je in Aquo nog zoeken naar begrippen die nu niet meer geldig zijn. Deze optie is nog niet opgenomen in de Kennisbank.

Een oude definitie van een begrip is soms nog te vinden onder "Eerder vastgesteld". Die staat daar alleen als het waterschap het belangrijkvind om die oude definitie nog in beeld te hebben.

7 Beheerproces rondom begrippen

7.1 Eigenaarschap en verantwoordelijkheid

Uitgangspunt is dat de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de begrippen ligt bij de domeinen. Hiertoe is het veld <Begripverantwoordelijkheid> beschikbaar. Daarnaast is er een centraal redactieteam dat het beheerproces begeleid, voor uniformiteit zorgt en waakt dat volgens de uitgangpunten en afspraken gewerkt wordt.

Gebruikers krijgen de mogelijkheid om nieuwe begrippen aan te vragen of een wijzigingsvoorstel te doen. Deze worden door het redactieteam ontvangen en indien nodig doorgezet naar het verantwoordelijke domein.

Indien het verantwoordelijke domein en het redactieteam het eens zijn over de mutatie kan deze worden vastgesteld en doorgevoerd.

Binnen een domein zijn een of meerdere gebruikers gemachtigd om direct in het gegevenswoordenboek vastgestelde mutaties door te voeren.

7.2 Wijzigen van een definitie in de Kennisbank

Wanneer de definitie van een begrip wordt gewijzigd wordt de oude definitie overschreven. Omdat elke mutatie eenvoudig via de “geschiedenis” opgevraagd kan worden, is altijd terug te vinden wat er wanneer is gewijzigd.

Omdat we zoveel mogelijk willen aansluiten op standaarden kan het nodig zijn om onze definities aan te passen. Een wijziging die niet leidt tot een inhoudelijke wijziging van de betekenis van het begrip zullen stilzwijgend worden doorgevoerd.

Als de betekenis wel inhoudelijk kan wijzigen en het is relevant om de oude definitie aan de gebruiker te tonen, dan is dat mogelijk via het veld <Eerder vastgesteld>. Daar wordt ook het document genoemd waar het oude definitie werd gebruikt. Overigens kan de oude definitie nog steeds geldend zijn als de regelgeving waar de definitie in wordt gebruikt, nog steeds van kracht is.

7.3 Wijziging van een definitie in een landelijke standaard

Onze definities sluiten zoveel mogelijk aan op de landelijke standaarden. Het is mogelijk dat in die standaard een definitie wordt aangepast.

In principe nemen we deze aanpassing over. Een wijziging die niet leidt tot een inhoudelijke wijziging van de betekenis van het begrip zullen stilzwijgend worden doorgevoerd.

Een consequentie kan zijn dat een <Bijna overeenkomst> een <Exacte overeenkomst> wordt of andersom. Of dat de oorspronkelijke definitie verhuist naar <Eerder vastgesteld>

Aquo voert twee keer per jaar grote mutaties door. Deze zogenaamde [Aquo-updates](#) staan op de website van Aquo. Het is aan het redactieteam om te controleren op updates en deze door te zetten naar het juiste werkproces.

7.4 Een wijzigingsverzoek indienen bij Aquo

Als wij vinden dat onze definitie beter is dan die van Aquo, kunnen we bij Aquo een [AQUO-wijzigingsvoorstel](#) indienen. Dit loopt via het redactieteam.

Via deze route zijn bijvoorbeeld op ons verzoek de landelijke definities voor “inundatie” en “onderhoudspad” aangepast (wijzigingsvoorstellen W-2202-0017 resp. W-2205-0003).

8 Beheer kennisbank

8.1 Gebruikersgroepen

Wie wat mag aanpassen in de Kennisbank, wordt geregeld via gebruikersgroepen. Elke gebruikersgroep kent een vastgestelde set rechten. Een gebruiker kan aan meerdere groepen toegevoegd zijn.

Hieronder staan de mogelijke gebruikersgroepen voor de Kennisbank HDSR die overigens niet allemaal in gebruik zijn.

- bot
- beheerder
- interfacemoderator
- bureaucraat
- toezichthouder
- widgetbewerker
- WikiXLContact
- beheerder (Semantic MediaWiki)
- curator (Semantic MediaWiki)
- redacteur (Semantic MediaWiki)
- ArchiMate-beheerder

De bot is voor bottoegang via de API, de beheerder mag van alles met pagina's (ook weggooien), de interfacemoderator is voor het wijzigen van CSS of JS bestanden (MediaWiki:Common.css / js), de bureaucraat mag gebruikers aanmaken, de toezichthouder mag oude versies verbergen, de widgetbewerker mag de widgets bewerken. De Semantic MediaWiki rollen zijn bedoeld voor technische zaken en de ArchiMate beheerder kan ArchiMate modellen uploaden.

8.2 Gebruikersrollen en rechten

De ArchiMate-beheerder is het hoogste niveau en heeft rechten over alles. De leverancier van de software zit in deze groep.

De functioneel beheerder van HDSR is lid van bureaucraten, beheerders (Semantic MediaWiki), beheerders, toezichthouders en widgetbewerkers.

Het redactieteam komt in de groep bureaucraten en beheerders en toezichthouders.

De binnen een domein gemachtigde gebruikers komen in de groep beheerders.

8.3 Accounts en beheer gebruikersgroepen

De functioneel beheerder kan accounts aanmaken en deze toevoegen aan een of meerdere gebruikersgroepen.

Accounts worden geanonimiseerd omdat openbaar inzichtelijk is wat wanneer via welk account is gemuteerd. Wel krijgt elke gebruiker een uniek account om dit te kunnen volgen en het vier-ogen-principe te kunnen toepassen.

Accounts krijgen de naam van het betreffende rol of domein en volgnummer om deze uniek te maken.

Voorbeelden: "FunctioneelBeheerder01", "beheerder I&A 1", "beheerder I&A 2", "redactielid 1"

8.4 Technisch beheer

Bij technische storingen kan direct contact worden opgenomen met support@archixl.nl

Let er wel op dat de testomgeving ook door ArchiXL gebruikt kan worden als testomgeving. Daar garanderen ze dus niet altijd een 100% uptime op.